

27.11.2024

JulkICT

eIDAS-asetuksen kansallisen täytäntöönpanon lainsäädäntötyöryhmän 9. kokous

Aika 27.11.2024 klo 12.00 – 12.50

Paikka Microsoft Teams

Paikalla

Laura Kolinen	erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö, puheenjohtaja
Jenni Rantio	hallitusneuvos, liikenne- ja viestintäministeriö
Niina Etelävuori	erityisasiantuntija, työ- ja elinkeinoministeriö
Noora Kallio	lakiasiaintohtaja, Digi- ja väestötietovirasto
Laura North	lakimies, Liikenne- ja viestintävirasto
Hilda Ihalainen	lakimies, Liikenne- ja viestintävirasto
Juhani Ruutu	ylitarkastaja, poliisihallitus
Emilia Laitala	neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö, varapuheenjohtaja
Anna-Riikka Pouttu	asiantuntija, valtiovarainministeriö, sihteeri

Poissa

Johanna Kari neuvotteleva virkamies, sisäministeriö

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 12.02 ja todettiin läsnäolijat. Käytiin läpi asialistan sisältö ja hyväksyttiin asialista.

2. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio.

3. Valmistelun tilannekatsaus

Puheenjohtaja kävi läpi hallituksen esityksen valmistelun tilannetta. Osa kokonaisuuksista on saatu tässä kohdin valmiiksi, ja nykytilan arvioinnin ja

pääasiallisten vaikutusten laatiminen on aloitettu. Keskeiset ehdotukset ja lakia alemman asteisen sääntelyn osuudet ovat vielä aloittamatta. Sääntelyn osalta on viimeksi kartoitettu hallinnollisten sakkojen sekä vaatimustenmukaisuuden arvioinnin sääntelyä. Lisäksi LVM:n kanssa on aloitettu keskustelut tunnustuslakiin tehtävistä muutoksista.

Ensimmäiset täytäntöönpanoasetukset hyväksyttiin eIDAS-komiteassa 21.11.2024, ja määräaika lompakon toteuttamiselle alkaa kulua niiden voimaantulosta. Kansallisen sääntelyn valmistelussa on pyrittävä huomioimaan se, että täytäntöönpanoasetuksia tullaan vielä päivittämään komission toimesta. Lisäksi komissio jatkaa muiden täytäntöönpanoasetusten valmistelua.

Digitaalisen henkilöllisyystodistuksen osalta sääntelyn valmistelua ei ole vielä aloitettu, mutta työssä voidaan kuitenkin todennäköisesti nojautua tietyiltä osin edellisellä hallituskaudella valmisteltuun sisältöön.

Toiminnallisessa työryhmässä on valmistunut kaksi selvitystä, jotka koskevat kansallista vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosta sekä uusia syntyviä rekistereitä. Syntyviä rekistereitä tulisi lainsäädäntötyöryhmässä läpikäydä erityisesti oikeusperustan ja rekisterin sääntelytarpeen näkökulmista.

Keskustelussa tuotiin esiin, että syntyviä rekistereitä olisi hyvä tarkastella myös lompakkoekosysteemiin liittyvien organisaatioiden ja lakisääteisten tietojen sääntelyn näkökulmasta.

Merkittiin esitys ja käyty keskustelu tiedoksi.

4. Kansallisen liikkumavaran käyttäminen – toiminnallisen työryhmän terveiset

Puheenjohtaja kävi läpi toiminnallisen työryhmän näkökulmia kansallisen liikkumavaran käyttämiseen, josta on keskusteltu myös sidosryhmien kanssa keväällä 2024. Sidosryhmät toivoivat yksimielisesti eIDAS-asetuksen mahdollistamaa kansallisen liikkumavaran käyttöä avoimen lähdekoodin ja sähköisen allekirjoituksen maksullisuuden osalta. Toiminnallinen työryhmä näki kokonaisuuden ja alustavat pykäläluonnokset melko haastavina ja ehdottomina sekä käytännön toteutuksen kannalta vaikeina toteuttaa. Haasteena nähtiin sääntelyn mahdollisuudet vaikuttaa kaupallisen toimijoiden ratkaisujen lähdekoodin avoimuuteen, sekä sähköisen allekirjoituksen osalta kompleksinen ja resursseja vievä toteutusratkaisu.

Keskustelussa tuotiin esiin, että näkemyksiä olisi hyvä hakea esim. lausuntokierroksen yhteydessä sidosryhmiltä uudestaan nyt, kun asiaa on arvioitu lainsäädännöllisestä ja toiminnallisesta näkökulmasta enemmän. Sääntely koskisi kaikkia Suomessa tarjottavia lompakoita, joten kokonaisuuden laajat vaikutukset tulisi kuvata tarkasti ja perustelujen tulisi olla riittävät myös elinkeinonvapauden näkökulmasta. Lopuksi puheenjohtaja pyysi työryhmää arvioimaan seuraavaan

kokoukseen mennessä sitä, ohjaako eIDAS-asetus säätämään kansallisen liikkumavaran käytöstä yhtä ehdottomasti, kuin nyt on tulkittu.

Merkittiin esitys ja käyty keskustelu tiedoksi.

5. Hallinnolliset sakot – valmistelun lähtökohtia

Puheenjohtaja kävi läpi hallinnollisten sakkojen kokonaisuutta, josta säädetään eIDAS-asetuksen 16 artiklassa. Jäsenmaiden on varmistettava, että jos luottamuspalvelun tarjoajat rikkovat eIDAS-asetusta, niille määrätään hallinnollinen sakko, jonka osalta asetuksessa on määritelty enimmäismäärä, jonka verran sakon on vähintään oltava. Alustavien ajatusten mukaan voisi olla riittävää, että valvovalla viranomaisella olisi käytössään riittävät valvontavaltuudet. Tämän osalta olisi tärkeää varmistaa, että valvovan viranomaisen toimivalta koskee koko eIDAS-asetusta ja sen nojalla tarjottavia palveluita. Lisäksi arvioitaisiin luottamuspalveluntarjoajille eIDAS-asetuksessa asetetut velvoitteet siitä näkökulmasta, voidaanko niiden nojalla rikosoikeudellisten oppien mukaan määrätä rangaistus. Seuraamusten määräämiseen tarvittaisiin monijäseninen elin, jonka osalta voitaisiin alustavasti hyödyntää laissa liikenne- ja viestintävirastosta säädettyä seuraamuskollegiota (7 a §). Seuraamusten määräämiselle tulisi laatia myös kriteeristö, ja kaksoisrangaistavuuden kielto tulisi huomioida.

Keskustelussa todettiin alustavan suunnitelmien olevan oikeansuuntaisia, ja referenssiä voisi hakea esim. digipalveluasetusta koskevasta hallituksen esityksestä. Seuraamuskollegion osalta todettiin, ettei lakiviittausta tarvittaisi ja asian avaaminen perusteluissa riittäisi. Pohdittiin, miksi esityksessä viitattiin juuri NIS2-asetukseen. Tämän taustalla on se, että sitä sovelletaan vain luottamuspalveluihin. Sakkojen osalta ei ole myöskään mahdollista tehdä poikkeusta julkisten sektorin osalta.

Lopuksi päätettiin puheenjohtajan ehdotuksesta, että joulukuun työryhmäkokous järjestetään kirjallisena sähköpostikokouksena.

6. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12:51.